65.D.54 30261
3

EXERCITIUM LOGICUM,

de

QUARTA FIGURA GALENI,

Quod

Divini Numinis Auſpiciô

&

Ampliſſimæ Facultatis Philoſophicæ
ſuffragio
ſub

PRÆSIDIO

M. JOHANNIS CHRISTOPHO-
RI Hundeshagen/ Facult. Philoſophicæ
Adjuncti

Publico φιλοσοφούντων *Examini*

ſubjicit

JOANNES ADOLPHUS Rhein/
Mœno-Francofurtenſis,

In Auditoriô Philoſophorum.

J E N AE,
Typis Johannis Jacobi Bauhofferi,
Anno M. DC. LXV.

30261

Præfamen.

REctè dixit, quicunque dixit: Stultam ſapientiam eſſe, Veteribus ita adhæreſcere, ut omnia nova ſordescant; & inſipientem Prudentiam eſſe, novis ita applaudere, ut omnia Veterum placita faſtidiamus. Liberè enim philoſophandum eſſe, omnes clamant. Etenim ſub ortu primo homini à magno Deo conceſſa eſt rationis poteſtas, quæ labe primævâ, quamvis coinquinata, libertas tamen in ea non eſt penitùs perempta, ſed cuivis ſalva & integra relicta, niſi quispiam ſervus, quàm liber eſſe malit: Servus eſſe dicitur & abjectum aliorum mancipium, qui authoritati, quâ in ſcientiis Philoſophiæ non eſt pugnandum, plus quã veritati confert, & qui ratione convictus, falſum eſſe haud dubio crederet, niſi aliqua authoritate inductus verum eſſe perſuaſum haberet. Veneranda eſt & eſſe debet antiquitatis authoritas, non tamen ſuperſtitioſè; multum illi rerum inveniendarum fuit ſtudium, & magna in inventis felicitas: Sed etiam noſtræ ætati docta eſt dexteritas veteri vel par vel certè non inferior; claret hæc rerum multarum notitiâ, quas vetuſtas vel ignoravit, vel diſputavit. Nullum ſe, ſterile ſeculum eſt, prodeunt cœlo, naturâque favente ingenia, & cum his ingenuæ artes & ſcientiæ, atque ſi

quæ ab antiquo reliqua eſt ignorantia, aut in præſentem ætatem error tranſiit vel falſitas; ignorantiam excutit, errorem corrigit, falſitatem damnat hodierna indoles. Amicus ſit Plato, amicus ſit Ariſtoteles, & amicus Socrates; ſed magis nobis amica ſit veritas, cujus ea eſt natura, ut ipſa per ſe in animos hominum ſeſe inſinuet, & modò repente vim ſuam exſerat, modò tenebris obtecta longo tempore, ad extremum ſuapte vi ipſa vincat, & de errore triumphet. Inde Romuli Nepotum omnium diſertisſimus *Cicero*, non abs re dixit; *tantam ſemper*, inquiens, *potentiam veritas habuit, ut nullis machinis aut cujusdam hominis ingenio, aut arte ſubverti potuerit*. Et licet in cauſis nullum Patronum aut defenſorem obtineat, tamen ipsa per ſe defenditur. Quæ eum in finem adduximus, ut benevolo Lectori conſtaret, nos in præſenti negotio de QVARTA FIGURA GALENI nullâ authoritate pugnaturos; ſed Scapham ſcapham appellaturos. Bene enim novimus ſcriptum quoddam Anonymi cujusdam, non ita pridem editum, tantam vim & virtutem huic quartæ Figuræ attribuere, ut eam ſolam legitimam pronunciet, reliquis tribus Figuris tanquam erroneis, illegitimis ac ſpuriis rejectis: quo de infrà ulteriùs diſpiciendi occaſio dabitur.

Tu vero ſumme rerum Arbiter, conatui noſtro clementisſimè annue! Sit itaque

THESIS. I.

INtellectum noſtrum in notitiis rerum acquirendis, Syllogismo tanquam inſtrumento uti, nemo hominum ſanioris mentis facile inficias ibit, quandoquidem & homines inertisſimos atque ignorantisſimos ſyllogiſticè ratiocinari comperiamur. Non abs re ergò fore exiſtimamus, ſi, quid diſtet Galenicus Syllogiſmus à Peripateticis, ponderemus.

deremus. Secus ſi ſit, intellectum noſtrum aſſimulari proſtibulo patiemur, cujus Spem deperditè atque inſuper ridiculè fruſtrantur Amaſii pro coronatis aut imperialibus plumbeos & cupreos nummos ſolventes; ita & intellectus noſter ſuſque deque habita FigurarumSyllogiſticarum naturâ falſum pro vero, non ens pro ente, vel proprio errore, vel Sophiſtarum fraude ſeductus apprehendet.

§. II. Dicitur Syllogiſmus *Quarta Figura Galenicus*; quia *Averroes*(homo quidem ſine fide, teſte Mendoza disput. log. 10, Sect. 20. §. 110.) *in comment. ad cap.* 12. *lib.* 5. *prior. analyt.* ejus originem *Galeno cuidam* attribuit. Quinam autem fuerit iſte *Galenus*, non uno inter authores vivitur voto. Johannes Ammonius, cognomine Scotus, teſte Lorino *in cap.* 8. *lib.* 1. *prior. analyt. quæſt.* 2. vult eſſe Arabem quendam, qui duos libros de demonſtratione conſcripſit. Communis tamen & maximè receptiſſima ſententia eſt, Averroem per iſtum Galenum intellexiſſe Medicorum Principem & Anteſignanum, Virum in arte logica verſatiſſimum; quanquam in operibus Galeni, quæ ad noſtra pervenerunt ſecula, Dd. Conimbric. 1. prior: analyt. cap. 7. quæſt. 1. art. 1. fatentibus, nulla hujus figuræ facta fuerit mentio, in aliis tamen libris, qui nunc deſiderantur, & quos Averroes legit, mentionem ejus facere potuit, ut verba mutuemur *Zabarella de quarta figura Syllog. cap.* 1. Poſito jam, Authorem hujus quartæ figuræ fuiſſe Galenum Medicum, per hoc, quod eam rejiceremus, debitam reverentiam huic viro optimo non denegaremus, quippe qui communi eruditiorum applauſu Logices ope univerſam Medicinam, judice Coo *in epiſt. ad Democrit.*, *& Aphor.* 1, *Sect.* 1. ampliſſimam omni ex parte locupletavit, proque ejus integritate adverſus Sophiſtas tum temporis tam maſculè propugnavit, ut præclarum ejus ingenium omni-

 bus

omnibus in arte logica imitandum proponere nulli addubitemus. Et ſicuti ipſe, cum Archigenem laudaſſet, dixit; *non tamen in omnibus, quæ tradidit irreprehenſibilis mihi videtur; at velut ipſe pleroſque eorum Virorum, à quibus adjutus optimus evaſit, reprehendit: ſic par eſt, ipſum delinquentem à nobis poſteris examinari.* Ita quoque de Galeno, qui & ipſe homo fuit, ſentire nobis in præſenti licitum ſit. Quod ſi fortè & nobis eadem ſors obtigerit, eandem quoque veniam nos impetraturos certò ſperamus.

§. III. Antequam autem pregrediamur, volupe eſt, priùs vocis figuræ ambiguitatem evolvere. Nam οἱ ἄπειροι τῆς δυνάμεως ὀνομάτων, ῥαδίως παραλογίζονται. Figura, Græcis σχῆμα dicta, eſt vox πολύσημος, varias admittens ſignificationes, quas omnes recenſere in præſenti noſtrum inſtitutum non patitur. Primaria ſignificatio hujus vocis Geometris eſt uſitata, quibus figura ſumitur pro lineamento undique terminato, quod ſi unico comprehenditur termino, oritur circulus & Sphæra; ſin pluribus; oritur figura trilatera, quadrilatera multilatera; ſeu triangulum, quadrangulum, multangulum. Ex Scholis Geometrarum translata fuit iſta vox ad Rhetores & Dialecticos. In Rhetorica diſtingvuntur figuræ in figuras dictionis ſeu λέξεως, quibus voces eædem vel ſimiliter cadentes conſonant, ut Epizeuxis, Anaphora, Epiſtrophe etc. & in figuras ſententiæ ſeu διανοίας, quales ſunt Exclamatio, Interrogatio, Apoſtrophe; Et denique in figuras Amplificationis, quibus à cauſis, effectibus, circumſtantiis amplificatur oratio, ut Ætiologia, deſcriptio etc. in *Logica* verò vox figuræ accipitur 1. pro quarta ſpecie qualitatis, quæ nihil aliud eſt, quam qualitas ex terminatione quantitatis reſultans, præciſè conſiderata absque materia, in qua eſt: deinceps accipitur pro figura dictionis, quæ eſt ſpecies fallaciæ: & denique vox fi-

guræ

guræ reſpicit ſitum medii termini in ordine ad extrema, veluti an medius terminus ſubjiciatur, an prædicetur. Et ſanè quemadmodum Geometris figura non eſt, quæ terminis conſtat, ſed quæ terminis undique clauditur: ita quoque figura Syllogiſmi, non conſtituitur una aliqua propoſitione, quæ quidem etiam conſtat duobus extremis; ſed inſuper adſit neceſſe eſt medius terminus, qui in præmiſſis ritè cum utroque extremorum complicatus connectat ea ad irrefragabilem conſequentiam. Et ſicuti triangulum conficitur ex tribus lineis; parili ratione Syllogiſmus conficitur ex tribus propoſitionibus, tribusque terminis. Et denique ſicuti in triangulo binæ lineæ clauduntur accedente tertiâ: ita in Syllogiſmo duæ propoſitiones clauduntur per tertiam ſc. concluſionem. Ob has & alias ſimilitudines, translata eſt vox figuræ ad Logicos.

§. IV. *Monlorius 1. prior: cap. 4. in Schol: & cap. 26. Schol. 1.* refert; *Alexandrum* definiviſſe Figuram, *κοινωνίαν δύο προτάσεων κατὰ τὸν μέσον ὅρον.* Communionem duarum pronunciationum ſecundum medium terminum. Hinc rectè ab aliis figura Syllogiſmi dicitur eſſe nil aliud, quam certa medii termini cum extremis in ratione ſubjecti & prædicati diſpoſitio. Tales figuras tres poſuit & confirmavit Ariſtoteles *1. prior. cap. 23.* quæ diverſitas figurarum exinde oritur, quia nos non temerè ad ratiocinandum nosmet accingimus, neſcientes quodnam oſtenſuri ſimus; ſed antequam propoſitiones ſumamus, propoſitum nobis eſt certum aliquod quæſitum (quod Græcis problema appellatur, & factâ ratiocinatione dicitur concluſio,) quod vel affirmare vel negare intendimus. Iſtud quæſitum duobus terminis conſtet, neceſſe eſt, ſubjecto ſc. & prædicato. Subjectum quæſiti logici in Syllogiſmo directo dicitur minus extremum, prædicatum vero majus extremum: dum au-

tem

mne nobis propoſitum eſt tale quæſitum vel probandum vel improbandum, ſtatim ſolliciti ſumus de alio tertio termino, qui medius nuncupari conſuevit, quem ſi cum utroque extremo quæſiti connectimus, duas præmiſſas facimus, quibus mediantibus ipſum quæſitum infertur; Hicque terminus medius prædicato quæſiti in Syllogiſmis directis conjunctus, ſive ei ſubjiciatur, ſive de eo prædicetur, conſtituit propoſitionem majorem; ſin vero cum ſubjecto quæſiti connectitur, quocunque modo iſtud fiat, ſive in ratione ſubjecti, ſive in ratione prædicati, facit in Syllogiſmis directis præpoſitionem minorem. Ex quibus propoſitionibus conjunctis inferre ſolemus quæſitum, quod tunc mutato nomine vocatur *concluſio.* Ex his jam diverſis modis connectendi medium terminum cum extremis quæſiti, inventus fuit figurarum numerus, qui non aliundè petitus, quam à diverſa medii termini cum extremis poſitione. Nam ſi medius terminus utrique extremorum ſubjicitur, oritur tertia figura, ſi de utroque prædicatur, oritur ſecunda, ſin verò majori termino ſubjiciatur, & de minore prædicetur, oritur prima figura. Et ſic numerus trium figurarum fuit ab Ariſtotele in libris analyticis oſtenſus, qui propterea appellantur analytici ἀπὸ τοῦ ἀναλύειν à reſolvendo; ſeu latinè Reſolutorii, quia docent propoſitam concluſionem reſolvere in ſua principia: docent quippe invenire duas propoſitiones ad concluſionem inferendam, à concluſione autem ad principia inveniendà procedere, nihil aliud eſt quam reſolvere.

§. V. Ex his liquet, quid reſpondendum ſit ad argumenta illius, qui ſuppreſſo nomine ſcriptum quoddam contra veterem ratiocinandi artem ab Ariſtotele Peripatus Auctore excogitatam, non ita pridem edidit, quo in tres figuras conſuetas rejicit, & quartam, quam

nos

nos deſtruere conamur, tantum adſtruxit; cujus argumenta, quibus inſurgere audet contra Peripateticos, integra huc apponere non pigrabimur, cap. autem 11. ita ratiocinatur: *Figura prima Ariſtotelica ratiocinandi initium incipit â medio termino, qui natura comparatus eſt, ut medius inter utramque extremitatem intercedat, de ſe invicem ſecundum capacitatem & repugnantiam vel affirmandas vel negandas; quæ vero ratiocinandi modum incipit à medio termino, qui naturâ camparatus eſt, ut medius inter utramq; extremitatem intercedat de ſe invicem ſecundum capacitatem vel repugnantiam affirmandas vel negandas, neceſſario offendit naturalem ratiocinandi modum, in quo à ſubjecto ratiocinii ſuppoſito inchoandum, & per medium propagandum, usq; in terminum ſupremum: ſed quod offendit naturalem ratiocinandi modum, in quo à ſubjecto ſuppoſito inchoandum & per medium propagandum usq; in terminum ſupremum, eſt neceſſario illegitimus & inverſus ratiocinandi ordo. Ergò, Figura prima Ariſtotelica eſt illegitimus & inverſus ratiocinandi ordo.* Hoc ſibi velle videtur Author, quod medius terminus ſemper inter extrema ſitus eſſe debeat, unde quoque hanc appellationem nactus fuerit; at in prima figura medius terminus eſt in majore initium argumẽtationis, & in minore ultimo loco eſt poſitus, extrema in medio quaſi interjacent, idcirco hanc primam figuram illegitimam, ſpuriam & inverſum ratiocinandi modum eſſe autumat.

§. VI. In capite ſubſequenti 12 parili ratione ſecundã figuram invertere audet, quando ita infit: *Altera figura Ariſtotelica medium terminum in utraq; præmiſſâ prædicat; ſed quæ medium terminum in utraq; præmiſſa prædicat, offendit naturalẽ ratiocinandi modum, qui à ſubjecto progreditur per medium ad majorem extremitatem, ordine nunquam mutato, niſi inter mediũ & majus extremum naturæ identitas ſit. Ergò, altera figura A-*

 riſtote-

riſtotelica offendit naturalem ratiocinandi modum, qui à ſubjecto progreditur per medium ad majorem extremitatem, ordine nunquā mutato. Quod autem offendit naturalem ratiocinandi modū, qui à ſubjecto progreditur per medium ad majorem extremitatem ordine nunquam mutato, eſt illegitimus & inverſus ratiocinandi ordo. E. altera figura Ariſtotelica eſt illegitimus & inverſus ratiocinandi ordo. Idem vult, quod antea, quia nempe medius terminus in ſecundæ figuræ præmiſsis non inter extrema interjacet, & ita ratione ſitus inter majorem & minorem medius ſit, idpropter putat Anonymus ille Syllogiſmos ſecundæ figuræ lædere naturalem argumentandi modum.

§. VII. Adverſus tertiam figuram ita inſurgit: *Tertia figura Ariſtotelica medium terminum in utrâq; præmiſſa ſubiicit; ſed quæ medium terminum in utrâq; præmiſſa ſubjicit, offendit naturalem ratiocinandi modum, qui immutabiliter à minori ſuppoſita extremitate pergit per medium ad majorem extremitatem. Ergò, tertia figura Ariſtotelica offendit naturalem ratiocinandi modum, qui immutabiliter à minore ſuppoſita extremitate pergit per medium ad majorem extremitatem. Quod autem offendit naturalem ratiocinandi modum, qui immutabiliter à minori ſuppoſita extremitate pergit per medium ad majorem extremitatem, neceſſariò eſt illegitimus & inverſus ratiocinandi ordo. Ergo, tertia Figura Ariſtotelica eſt illegitimus & inverſus ratiocinandi ordo. Dico amplius, ſecundum naturam medii eſt impoſſibile ut idem bis in præmiſsis naturaliter ſubjectum agat, quod probo: medium naturaliter comparatum eſt, ut majorem extremitatem de minore extremitate pro conformitate vel difformitate affirmativè aut negativè prædicare faciat. Quod verò naturaliter comparatum eſt, ut majorem extremitatem de minore extremitate pro conformitate vel difformitate affirmative aut negativè prædicare faciat, neceſſario vi illius prædicationis cum utraque extremitate componenda vel dividenda venit; Ergò, medium naturaliter vi prædicationis ſuæ cum utraq; extremitate*

compo-

componendum vel dividendum venit. Sed quod naturaliter vi prædicationis ſuæ cum utraq; extremitate componendum vel dividendum venit, neceſſariò ſemel prædicari & ſemel ſubjici debet. Ergò medium naturaliter vi prædicationis ſuæ ſemel prædicari & ſemel ſubjici debet. Quod autem naturaliter vi ſuæ prædicationis ſemel prædicari & ſemel ſubjici debet, impoſſibile eſt, ut in utraq; præmiſſa ſubjiciatur. Ergò, medium in utraq; præmiſſa non ſubjicitur, adeoq; non eſt tertia figura.

§. VIII. Hæc ſunt illa, quibus tot ſeculis inconcuſſam ratiocinandi artem ab Ariſtotele excogitatam debilitaſſe & infirmaſſe ſibi Anonymus ille perſuaſum habet. Verùm quâm infirma & imbecillia ſint hæc argumenta, pueri etiam, qui vix ære lavati ſunt, norunt. Nam medius terminus non dicitur ſemper medius ratione ſitus & loci, quaſi nempe quoad ſitum & locum inter extrema ſemper in medio poſitus eſſet, idque omnes Peripatetici inculcant. Sed dicitur medius ratione officii, quia ejus munia ſunt extrema unire & conjungere, quomodo arbitrum vocamus mediatorem, quia partes à ſe invicem diſſidentes conjungit: hinc rectè dixit *Zabarella lib. de q. F. cap. 2. dicendum eſt*, inquit, *medium duplici ratione vocari poſſe medium: aut enim ratione virtutis & efficaciæ inferendi concluſionem, qua ratione in omnibus Figuris vocatur medius, quia per ipſum concluſio colligitur; aut ratione ſedis ac poſitionis inter extrema, qua ratione non eſt medius, niſi in ſola prima Figura.* Inde licet vel maximè terminus medius in ſecunda & tertia Figura non ſit ratione ſitus ſeu loci medius, eſt tamen medius ratione efficaciæ & virtutis, quia talem efficaciam habet, ut ſemper ejus ope & beneficio extrema in Syllogiſmo uniantur & copulentur. Quo obſervato cadunt uno ictu omnia argumenta, quibus ſeſe Anonymus iſte ratiocinandi doctrinæ ab Ariſtotele excogitatæ opponebat.

§. IX. Nihilominus tamen adhuc ſunt alia, quæ ſecundam & tertiam figuram infringere videntur: nam objicitur (1.) quod natura per lineam rectam, non per ambages progrediatur, et id propter in artibus quoque abſtinendum eſſe ab ambagibus, quales in ſecunda & tertia figura dari exinde probatur, quia concluſio harum figurarum per reductionem ad primam figuram eſt confirmanda, & ita Syllogiſmus in prima figura inferendus, qui ſtatim ab initio potuiſſet inferri. (2.) Entia non ſunt multiplicanda præter neceſſitatem: Jam omnes quæſtiones concludi poſſent in prima figura, nempe particulares & univerſales, affirmativæ & negativæ, ceu intuenti modos illius apparet; quorſum igitur opus eſt aliis figuris? (3.) Ariſtoteles ipſe fatetur, Syllogiſmos ſecundæ & tertiæ figuræ eſſe imperfectos, 1. *prior. cap.* 5. *&* 7. Ergò ſecunda & tertia figura quoque ſunt imperfectæ, & conſequenter rejiciendæ.

§. X. Sed hæ rationes non ſunt tanti momenti, ut qropter eas duas poſteriores figuras rejiciamus, quippe quæ in naturali diſſerentium uſu frequentisſimè reperiuntur: toto enim die fit, ut homines tàm indocti, quam docti naturæ ductum in ratiocinando ſequentes per Syllogiſmos ſecundæ & tertiæ figuræ argumententur. Ad 1. Ergò, reſpondetur, quod Syllogiſmi ſecuudæ & tertiæ figuræ per lineam, ceu loqui amant, rectam, & non per ambages progrediantur, licet ad primam Figuram reducantur; qua reductione etiam carere poſſent, cum nempè per reductionem illatricem vim neceſſariam non accipiant: hanc enim absque ulla ad primam Figuram reductione poſſidere ſolent: hoc enim niſi eſſet, Syllogiſmis ſecundæ & tertiæ Figuræ definitio Syllogiſmi ab Ariſtotele tradita attribui non poſſet, in qua dicitur, concluſionem ex præmiſſis neceſſario inferri. Secunda ergò & tertia Figura non minus

nus quam prima neceſſitatem illationis habent; ſed tamen non conſpicuam; idcircò ad primam Figuram reducuntur, ut eorum neceſſitas conſpicua fiat, non ut neceſſitatem accipiant. Significavit hoc Ariſtoteles 1. *prior. cap.*1. quando diſtinxit Syllogiſmum in perfectum & imperfectum: dixit enim, eum Syllogismum eſſe perfectum, qui nullo indiget, ut neceſſarius eſſe appareat; imperfectum verò, qui eget reductione ad primam Figuram, ut ejus neceſſitas appareat & manifeſta fiat. Prima igitur figura per ſe habet tum neceſſitatem, tum neceſſitatis evidentiam; aliæ autē duæ habent quidem neceſſitatem illationis; non tamen apparentiam neceſſitatis; ſed hanc ſuſcipiunt per reductionem ad primam.

§. XI. Ad 2. Reſpondetur, neceſſitatem eſſe duplicem, vel *indigentiæ* vel *expedientiæ*: jam licet ſecunda & tertia figura non ſint neceſſariæ neceſſitate *indigentiæ*; ſunt tamen neceſſariæ necesſitate *expedientiæ*: quomodo neceſſarii ſunt in animali duo oculi; poſſet certè ſine alterutro eſſe animal; nihilominus tamen natura dedit geminos, quia hoc animali eſt expeditius atque utilius. Atq; ſic, licet non ſit neceſſarium necesſitate *indigentiæ* eſſe tres figuras, eſt tamen hoc neceſſarium necesſitate expedientiæ. Accedit & hoc, quod nos ſæpe ratio vel diſpoſitio quæſtionis & præſtitutio medii termini cogat, ut dimittamus primam figuram, aliâque utamur; ceu *Zabarella de* 4. *Figura Syllog. cap.* 10. obſervavit. Sic ſit probanda hæc concluſio (*Nullus lapis eſt homo*) per medium *Animal*. Hic fieri nequit, ut ratiocinatio illa ſit in prima figura. Nam terminus minor eſt lapis, ideoque in aſſumptione diſponi debet cum medio termino (animal.) Hoc autem modo fieret propoſitio minor negans, quòd repugnat Syllogiſmo primæ figuræ. Proinde commodius & expeditius eſt, Syl-

logiſmum in ſecunda Figura formare hoc modo: *O. homo eſt animal, N. lapis eſt animal.* Ergo, *N. lapis eſt homo.* Quod fit ſine ambagibus. Aliàs convertendo propoſitionem univerſalem negantem in aliam univerſalem (quod fieri poſſe Ariſtoteles docet *1. prior. cap. 2.*) & minorem converſam loco majoris ponendo fit Syllogiſmus in prima figura, in qua emergit concluſio converſa hoc modo: N. animal eſt lapis, O. homo eſt animal. Ergò, N. homo eſt lapis. Quam ſi converteris, erit talis propoſitio. N. lapis eſt homo. Cum verò talismodi converſio propoſitionum in reductione ad primam figuram inſtituitur; ſœpies contingit, ut ex propoſitionibus naturalibus fiant propter converſionem inſtitutam innaturales (ceu res ſexcentis exemplis, ſi opus eſſet, probari poſſet) at vero commodius eſt, in aliquo Syllogiſmo habere propoſitiones naturales, quam innaturales, & conſequenter commodius eſt, quandoque in certo quæſito argumentari in ſecunda vel tertia figura, quam in prima, licet conſequentia in iis figuris tam perſpicua atque manifeſta non ſit, quam in prima.

§. XII. Ad tertium reſpondere non erit ire per extenſum funem: nam quando Philoſophus loco citato has figuras poſteriores vocat ἀτελεῖς imperfectas, tunc comparat eas cum prima figura ſecundum evidentiam conſequentiæ, quæ in iſta major eſt. In ſe tamen etiam perfectæ ſunt ratione ſc. neceſſariæ illationis. Ad horum pleniorem intellectum notandum, aliud eſſe neceſſariam conſequentiam, aliud evidentiam neceſſariæ conſequentiæ. In omnibus Syllogiſmis cujuscunque figuræ ſunt, ſive directi ſive indirecti, neceſſaria eſt conſequentia vel concluſio, & hac ratione etiam ſunt omnes perfecti, & Syllogiſmi ſecundæ & tertiæ figuræ, licet ipſi quidem, ut dictum eſt, neceſſariam habeant conſequentiam, non tamen ita evidens

eſt

eſt, illorum conſequentiam eſſe neceſſariam, quemadmodum in directis primæ figuræ, propterea quod actu dictum de omni & nullo non habeant, & idcircó dicuntur imperfecti.

§. XIII. Tribus igitur figuris ab omni hoſtico inſultu vindicatis, accedimus ad quartam; quæ eſt talis termini medii diſpoſitio, in qua medius prædicatur in majore, & in minore ſubjicitur. Quæ verò ex hac terminorum diſpoſitione collecta fuerit concluſio, dubium adhuc cuipiam naſci poterit: duplex enim ea dari poterit, una, quando Galenicorum judicio terminus major de minore concluditur, e.g. quando ita argumentamur: *O. homo eſt animal. Q. animal ſentit. Ergò quoddam ſentiens eſt homo.* Ubi terminus, *ſentit*, judicio Galenicorum eſt minor, & terminus homo eſt major. Vel concluſio poſſet ita inferri, O. homo eſt animal. Q. animal ſentit. Ergò, Q. homo ſentit. Jam credibile eſt Autorem hujus figuræ, priori modo concluſionem intuliſſe, quod omnes, qui à parte Galeni ſtant, facere aſſolent. Nam ſi poſteriori modo, tunc non quarta, ſed prima eſſet figura, & præmiſſæ ſaltim quoad ſitum eſſent tranſpoſitæ. Hancque argumentandi Figuram tutatus quoque eſt Johannes Viguerius *in inſtit. theol: c. 2. th. 4.* Urſinus *qq. illuſt. diſp.* 14. Matthias Flacius *l. 5. log. general. cap. 8. & 14.* aliique in arte medica & ſcientiis Philoſophicis celebres Viri, qui ſolo nomine Galeni perculsi hanc quartam figuram conſtituendam, unanimiter aſſeverarunt. Conſtituunt autem numero quinque in hac figura modos, quos alii aliter appellant, nos verò cum *Hippio ex probl. log.* 34. dicimus, *Baramlip, Caremes, Diramptis. Feſapo, Freſiſo.* In quibus modis obſervatis literis initialibus B. C. D. F. & mediis S. P. M. Reductio erit facilis, ſic e. g. in

Fes, N. Stella eſt corruptibilis,

Ap. O.

ap. O. Corruptibile eſt elementare. Ergò
o. Q. Elementare non eſt Stella.

Reducitur hic Syllogiſmus ad *Ferio* majore ſimpliciter, minore per accidens converſa.

Fer. N. Corruptibile eſt Stella,
I, Q. Elementare eſt corruptibile. E.
O. Q. Elementare non eſt Stella.

Similiter in FRESISO;

Freſ. N. Stella eſt meteoron.
Is. Q. meteoron eſt cometa. E.
O. Q. Cometa non eſt Stella.

Reducitur ad Ferio majore & minore ſimpliciter converſa:

Fer: Nullum meteoron eſt Stella.
I. Q. Cometa eſt meteoron. E.
O. Q. Cometa non eſt Stella.

Ex quibus Syllogiſmis, inquiunt, ſimul apparere, quod per ſolam tranſpoſitionem præmiſſarum non poſſint in prima figura conſtitui, aliàs evaderet major particularis & minor negans.

§ XIV. Pro hac quartâ figura ſtatuminanda multæ rationes afferri à *Galenicis* contra Peripatheticos aſſueverunt. 1. ita argumentantur: Quotuplex eſt diſpoſitio medii termini cum extremis, tot quoque ſunt figuræ; ſed quadruplex eſt diſpoſitio medii termini cum extremis. E. quatuor ſunt figuræ. Major probatur, quia figura eſt nihil aliud, quam medii termini cum extremis diſpoſitio: hinc Ariſtoteles ex varia medii cum extremis collocatione figurarum numerum ternarium adinvenit. Minor probatur, quia medius terminus vel ſubjicitur majori, & prædicatur de minore in prima; vel prædicatur de utroque, hinc *ſecunda*; vel ſubjicitur utrique, hinc *tertia*; vel prædicatur

de

de majore & ſubjicitur minori, hinc *quarta* oritur figura. Quod argumentum etiam ſtrenuè urſit Anonymus ille, qui omnem doctrinam Ariſtotelicam evertere omni, ſed in validâ Minervâ allaboravit.

§. XV. Deinde (2) ille eſt bonus Syllogiſmus, cui competit Definitio Syllogiſmi ab Ariſtotele tradita: Sed Syllogiſmo quartæ figuræ competit definitio Syllogiſmi E. Syllogiſmus quartæ Figuræ erit bonus, & conſequenter approbandus & non rejiciendus. Major probatur ex trito axiomate topico: *Cuicunq; competit definitio, ei quoq; convenit definitũ:* minor inde oſtenditur, quia Syllogiſmus à Stagirita *analyt. prior. l.* 1. *p.* 1. *c.* 1. dicitur oratio, in qua quibusdam poſitis, majori nempe & minori, aliud ex iis, quæ poſita ſunt, neceſſario ſequitur, concluſio ſc. Talis jam oratio eſt quoque Syllogiſmus quartæ Figuræ, quippe qui ex veris præmiſſis ſervatis ſuis regulis ſemper elicit veram concluſionem.

§. XVI. (3.) Illi ſunt optimi Syllogismi, qui ad primam figuram revocari queunt: Etenim Ariſtoteles modos ſecundæ & tertiæ figuræ eſſe optimos inde probavit, quia ad alios primæ Figuræ modos reduci poſſunt, ubi ipſorum conſequentia fit manifeſta. Sed Syllogiſmi, qui in 4. Figura conficiuntur, ſunt tales. Sic Syllogiſmus in DIRAMTIS: *Q. homo eſt albus. O. album eſt mixtum- E. Q. mixtum eſt homo*, ita reducitur ad DARII, transpoſitione præmiſſarum & converſione concluſionis ſimplici hoc modo: *O. album eſt mixtum. Q. homo eſt albus. E. Q. homo eſt mixtus.* Erunt igitur optimi Syllogiſmi quartæ figuræ, ac proinde neceſſario erit hujusmodi figura concedenda.

§. XVII. (4.) Illam terminorum diſpoſitionem, in quâ excellentes probatique Autores ſuos Syllogiſmos frequenter ſunt architectati, eſſe Figuram oportet; ſed in illa terminorum diſpoſitione, ubi medium primo prædicatur

& deinde ſubjicitur, excellentes probatique Autores frequenter Syllogiſmos architectati ſunt. Ergò ille modus erit Figura aliqua Syllogiſmorum. Minorem auctoritate Ariſtotelis, Ciceronis, Macrobii &c. probari, *inquit Regius diſp. log. lib. 4. probl. 5. pag.* 154. ubi exemplum *Macrobii* adfert ſic argumentantis: *Anima ſeipſam movet. Quod ſe ipſum movet, eſt immortale. E. anima eſt immortalis.*

§. XVIII. (5.) Quicunque Syllogismus perpetuò & in omni materia concluſionem certam concludit, ille non eſt inutilis. Sed Syllogiſmi quartæ Figuræ perpetuò & in omni materiâ concluſionem certam concludunt. E. Majorem probant ex doctrina *Ariſtotelis* à contrario. Illi enim modi ſunt inutiles, qui nihil certi concludunt, & ex eadem propoſitionum complicatione modò affirmativa, modò negativa exſurgit concluſio. Talismodi verò Syllogiſmos in ſingulâ Figurâ conſideravit Ariſtoteles & rejecit, ut inutiles. Quod aſſerere non poſſumus de modis quartæ Figuræ; affirmativus enim ſemper particularem affirmativam, nunquam negativam; & negativus ſemper particularem negativam, nunquam affirmativam concludit.

§. XIX. (6.) Si præmiſſarum transpoſitio parit novum modum, quidnî pariet etiam novam Figuram, ſi ſimul contingat medii termini ſitum mutari. Antecedens probatur ex modis *Ceſare & Cameſtres* in ſecunda Figura, & ex *Diſamis & Datiſi* in tertia Figura, ubi ſola præmiſſarum transpoſitio diverſos hos modos conſtituere ſolet. Conſequentia exinde ſtabilitur, quia, ubi præmiſſæ transponuntur, & terminus medius alium ſitum occupat, ibi non poteſt non nova ſuboriri Figura.

§. XX. (7.) Quæcunque Figura tales concluſiones infert, quæ in tribus Figuris inferri non poſſunt, ea non eſt rejicienda & inutilis pronuntianda. Sed quarta Figura

Gale-

Galenica eſt talis. Ergò. Minorem probant exinde, ſit v. g. quæſtio probanda: *Q. album eſt doctum*, per medium *homo*. Si ergo medium ponatur in prima aut tertia Figura, nihil tamen ſequitur ex particularibus. Neque in ſecunda ratiocinium legitimum fiet; nam licet ex his. *O. doctum eſt homo*, *Q. album eſt homo*, inferri poſſit: Ergò *Q. album eſt doctum*, illud tamen non vi formæ, ſed vi materiæ ſequitur: nam aliàs in ſecundâ Figurâ ex puris affirmativis licitum eſſet argumentari, quòd tota Logicorum natio prohibet. Econtra in quarta Figura ita poſſum ratiocinari: O. doctum eſt homo. Q. homo eſt albus. E. Q. album eſt doctum.

§. XXI. (8.) Urſinus *citante Finckio in doctr. Syllog. p. 415.* tale format argumentum: Si Peripatetici non rejiciunt *Soritem*, multò minus rejicere poſſunt quartam Figuram. Sed verum eſt prius. E. & poſterius. Conſeq. probatur, ſiquidem fundamentum Soritæ videtur eſſe Figura Galenica, juxta quam omnis Sorites informatur, inque ea procedit.

§. XXII. (9.) Quicunque Syllogiſmus propoſitiones eôdem ordine diſponit, quem habent termini concluſionis ad ſe invicem; ejus illatio eſt directa ac naturalis. Sed Syllogiſmi quartæ Figuræ hoc faciunt. E. major à noſtro ratiocinandi modo probatur, utpote qui majorem & minorem propoſitionem directè ſemper ab ordine terminorum quæſiti ab initio propoſiti determinat. Minor exemplis clareſcit,

§. XXIII. Antequam mentem noſtram hac de re aperiamus, volupe eſt, prius præmittere iſtam quæſtionem: *an ex uno Syllogiſmo poſſint ſequi multæ concluſiones*? quemadmodum plura media ſecundum Ariſtotelem 1. *prior. c. 25.* eandem concluſionem inferre queunt: ita etiam eadem

 media

media poſſunt inferre plures concluſiones; per doctrinam *Ariſtotelis 1. prior. c. 2.* Ubi tamen ſciendum, unum Syllogiſmum habere unam concluſionem, quæ immediate ex eo ſequitur, ex qua concluſione immediatè illatâ, plures aliæ inferri poſſunt. Quod perpalàm eſt in Reductione quorundam Syllogiſmorum ſecundæ & tertiæ figuræ ad primam, ubi non eadem concluſio in Syllogiſmo reducto ſequitur, ſed ſaltim convertens, veluti in modis: *Cameſtres* & *Diſamis*, quo tamen non obſtante reductus & reducibilis dicuntur eſſe idem Syllogiſmus. Et quidem variis modis poſſunt aliæ propoſitiones annecti principali concluſioni alicujus Syllogiſmi (1) per converſionem concluſionis, veluti, ſi ad concluſionem univerſalem negativam inferatur ejus convertens, ſicut in præfatis modis *Cameſtres & Diſamis* contingit, vel ſi ad univerſalem affirmativam infertur particularis affirmans, ceu in modis *Baralip & Barbara* fieri ſolet. Vel ſi ad particularem affirmativam infertur alia particularis affirmans, ceu videre eſt in *Dabitis & Darii*. (2) per ſubalternationem; quomodo ad concluſionem univerſalem ſubalternantem infertur particularis ſubalternata, e. g. ſit concluſum: O. virtutem eſſe laudandam, ex quo per ſubalternationem etiam ſequitur: Q. virtus eſt laudanda. Idem in negativis procedit: Nulla planta ſentit. E. Quædam planta non ſentit. Quibus duobus modis B. Scheiblerus, alios quoque adjicit, quando *tract. ſyllog. c. 2. th. 13. n. 23. inquit: Sic etiam ex toto aliæ inferuntur partes. Veluti ſi illatum ſit, animam eſſe in quolibet membro viventis: Rectè infertur: Et per conſequens etiam eſt in pede viventis. Si illatum ſit: Deus eſt ubiq; : rectè attexetur: Et per conſequens; Deus etiam eſt apud reprobos. Ad hanc: Deus ſemper eſt juſtus: rectè attexitur: & per conſequens, Deus fuit juſtus & erit juſtus. Semper enim requirit univerſitatem temporis. Poteſt*

ad

ad concluſionem de cauſa inferri conſequens, quod eidem etiam competat effectus. Veluti, quid concludit rem aliquam eſſe ignem, concludit etiam, eam rem calefacere &c. Hæc B. Scheiblerus, quæ ſuo loco relinquimus, cum ad noſtrum inſtitutum non faciant.

§. XXIV. His præmiſſis autem fatendum cum *Scheiblero & Hippio*, Syllogiſmos quartæ figuræ habere quidem neceſſariam conſequentiam, & nunquam ex veris præmisſis ſervatâ legitima terminorum diſpoſitione & decenti præmiſſarum quantitate & qualitate concludere falſum, quod nonnulli ex reductione horum Syllogiſmorum ad primam Figuram probare ſatagunt. Sed modi omnes quartæ Figuræ ſuprà recenſiti non ſunt peculiares & diſtincti à modis ptimæ figuræ, ſed ſola metatheſi præmiſſarum ab iis differre ſolent, quod ad oculum monſtrabitur, ſi modos illos paulò penitius inſpexerimus. Sic *Baramlip* eſt modus *Barbara*, modò præmiſſæ transponantur, & quia, ut anteà dictum, unus Syllogiſmus plures ſimul inferre poteſt concluſiones, hic ipſe modus concluſionem univerſalem affirmativam converſam, & particularem affirmativam convertentem concludere poteſt. Idem judicandum de modo *Caremes* qui à *Celarent* ſolâ metatheſi præmiſſarum, & converſione concluſionis differre videtur. Similiter *Diramtis* à *Darii* prædicto modo differre ſolet. Jam ita argumentari datur: *Quicunq; modi alicujus Figuræ ſolâ præmiſſarum transpoſitione mutantur in alios alterius figuræ, illi modi non poſſunt peculiarem mihi conſtituere figuram naturaliter concludentem. Atqui tales modi ſunt quartæ figuræ.* E. Major inde ſtatuminatur; quia ſola præmiſſarum metatheſis ad peculiarem figuram conſtituendam non eſt ſufficiens, niſi inſuper unius vel alterius præmiſſarum converſio accedat. Imò quandoque neglectâ & omiſſâ præmiſſarum transpo-

 ſitione

ſitione ſola converſio ſufficiens eſſe cernitur. Quod perpalàm evadit exemplo Ariſtotelis, *qui cùm lib.* 1. *prior. c.* 5. §. 8. 6. §. 12. 7. §. 3. modorum reductionem tractet, nullam fecit mentionem propoſitionum transloeationis, quia autumavit, quod termini propoſitæ quæſtionis ſatis indicarét diſcrimen majoris & minoris propoſitionis. Et ſi ſola metatheſis præmiſſarum ſufficeret ad novam conſtituendam figuram, plures quam quatuor forſitan poſſent conſtitui figuræ.

§, XXV. Quod veró attinet reliquos poſtremos modos, nempe FESAPO & FRESISO, tum dicendum eſt, quod à modis indirectis Fapeſmo & FRISESMO parili modo ſolâ præmiſſarum metatheſi differant. Quod exemplis oſtendi poterit. Sic ſit Syllogiſmus quartæ figuræ in *Feſapo*.

Fes. *N. Stella eſt corruptibilis.*
ap. *O. Corruptibile eſt elementare.*
O. *Ergò Q. elementare non eſt Stella.*

Hic Syllogiſmus ſtatim apparet in Fapesmo, quando præmiſſæ transponantur, nempe hoc modo:

Fap. *O. Corruptibile eſt elementare.*
esm. *N. Stella eſt corruptibilis.*
O. *E. Q. elementare non eſt Stella.*

Similiter ſit Syllogiſmus in FRESISO.

Fres. *N. Stella eſt meteoron*
is. *Q. meteoron eſt cometa*
O. *E. Q. Cometa non eſt Stella.*

Modò præmiſſæ transponantur; ſtatim ipſe Syllogiſmus erit in modo indirecto *Friſeſmo.*

Fris. *Q. Meteoron eſt cometa.*
eſm. *N. Stella eſt meteoron.*
O. *E. Q. Cometa non eſt Stella.*

Sic

Sic apparet, quod hi duo poſtremi modi etiam ſola præmiſſarum transpoſitione à modis hiſce indirectis primæ figuræ ſecernantur.

§. XXVI. *Inquis*: Hoc etiam modo *Baramlip*, *Caremes* & *Diramtis* ſunt nihil aliud, quam modi indirecti primæ figuræ, qui vocantur *Baralip*, *Celantes*, *Dabitis*, modò præmiſſæ itidem transferantur. Reſpondetur: Ariſtoteles *lib. 1 prior. c. 7.* duos tantum ponit modos indirectos primæ figuræ, nimirum *Fapeſmo* & *Friſeſmo*. Hiſce tres alios, nempe *Baralip*, *Celantes*, *Dabitis* adjecerunt *Theophraſtus* & *Eudemus*, quibus *Porphyrius* viſus fuit conſenſiſſe, ſicut teſtatur *Boëthius lib. 11. de Syll. Categor*: Et ipſe quoque *Boëthius* ab ipſis non diſcedit. Pro quorum ſententiâ tale ratiocinium poteſt adferri: In quibus modis minor terminus concluditur de majori, illi ſunt indirecti. Atqui in *Baralip*, *Celantes*, *Dabitis*, minor terminus concluditur de majori. E. hi modi ſunt indirecti. At vero rectius faciunt illi, qui cum *Alexandro Aphrodiſæo*, *Johanne Baptiſta Monlorio* & aliis tantùm binos, nempè Fapeſmo & Friſesmo admittunt. *Proto-Philoſopho* enim modi conſtituuntur & diſtinguntur præmiſſarum conjunctione, non etiam concluſione, vid. Monlorium in Schol. ad 1. prior. c. 7. Cum igitur præmiſſæ in *Baralip*, *Celantes* & *Dabitis* nihil prorſus differant à præmiſſis *Barbara*, *Celarent* & *Darii*, evidens eſt illos non facere modos peculiares & ab hiſce diſtinctos. Ad argumentum ut reſpondeatur, dicendum, illam propoſitionum combinationem eſſe modum directum, quæ potentiam habet majus extremum de minore ἀμέσως ſeu primò inferendi. Illam autem indirectum, non quâ quâcunque ratione minus de majore infertur, ſed quâ id fit immediatè, ita ut inepta ſit ad concludendum majus de minore: Quod cernitur in modis *Fapeſmo* & *Friſeſmo*. Si enim hic ex

præmiſ-

præmiſſis inferre conamur majus de minore, ex veris præmiſſis non raro concludetur falſum. In his verò modis, quando minus extremum concluditur de majore, id fit immediate, non mediante aliquâ concluſione, quæ directè ſequatur, tum quia nullam directè inferre valeat, tum etiam, quia ſi inferrent, ea nulla eſſet alia, quam particularis negans, quæ cùm converti nequeat, non poſſet eâ interveniente colligi minus de majore. Res autem longè aliter ſeſe habet in *Baralip*, *Celantes*, *Dabitis*, in quibus præmiſſæ naturâ ſua aptæ ſunt inferre concluſionem majoris de minore, quâ ratione Syllogiſmi eorum dicuntur eſſe in *Barbara*, *Celarent*, *Darii*. Converſis autem concluſionibus dicuntur eſſe in his modis. Relinquitur ergò, quod *Baralip*, *Celantes*, & *Dabitis*, non ſint modi indirecti. Quò facit, quod Stagirita *lib. 1. prior. c. 7. §. 2.* ſcribit; *ſi altera propoſitionum eſt affirmans, altera negans univerſalis, ſemper fieri Syllogiſmum, in quo concludatur minus extremum de majore.* Ubi Ariſtoteles inſinuat modos illos indirectos, *Fapeſmo* & *Friſeſmo*. Ex quibus ſimul apparet, quod Ariſtoteles non ignoraverit quartam Figuram, quia facilè eas propoſitiones invertere potuerit, ex quibus translocatis immediatè habuiſſet quartam figuram: Conſtat enim, ipſum ſæpè ſæpies talem propoſitionum ordinem, quem ſecundùm tres Figuras præſcripſit, pro arbitrio ſuo immutaſſe, ſecutum in hoc morem omnibus omninò hominibus crebrò ſatis receptum ac familiarem. Confer, quæ *Zabarella tract. de 4. fig. ſyl. c.* 10. habet.

§. XXVII. Cùm autem locum anteà ex Ariſtotele citatum multi urgeant pro Syllogiſmis indirectis in ſecundâ quoque & tertiâ figurâ adſtruendis, lubet illuſtrandi loci illius ergò, ὡς ἐν παρόδῳ & tanquam aliud quid agentes, movere quæſtionem illam: *an etiam Syllogiſmi indirecti dentur*

tur

tur in ſecundâ & tertiâ figurâ : Affirmativam ſententiam amplexi fuerunt *Alexander*, *Averroës*, *Burana*, *Monlorius*, *Pacius*, *& Scotus in lib. 1. prior. q. 24. aliiq;.* Pro quâ affirmativâ quæſtionis parte exempla ſubſequentia adferri poterunt: (1) in ſecundâ figurâ: Q. homo eſt doctus: N. Rudis eſt doctus. E. Q homo non eſt rudis. (2.) in tertiâ figurâ: O. homo eſt animal. N. homo eſt leo. E. Q. animal non eſt leo. Item Q. Æthiops eſt niger. N. Æthiops eſt corvus. E. Q. nigrum non eſt corvus. In hiſce exemplis, non tantum minor terminus concluditur de majore, ſed etiam concluſio infertur immediatè.

§. XXIIX. Negativa tamen ſententia præferenda, quæ ut intelligatur, ſciendum, quod juxta Ariſtotelem in ſecundâ Figurâ majus extremum ſit, quod ſitum eſt propè medium; minus verò, quod longius abeſt à medio: Sicut cõtrà in tertia figura majus extremum eſt, quod longius abeſt à medio; minus verò, quod propius adeſt. Dicitur autem extremũ ſitum eſſe propè medium, quando in ratione ſubjecti & prædicati cum medio convenit. Remotius autem dicitur extremum à medio, quando in ratione ſubjecti aut prædicati à medio diſcrepat, ut quando medium eſt in præmiſſis ſubjectum, extremum autem prædicatum in concluſione. Cùm igitur medius terminus in ſecundâ Figurâ ſit prædicatum utriusque propoſitionis; illud extremum ſitum erit propè medium & per conſequens erit majus, quod prædicatur; illud autem erit remotius à medio & per conſequens minus extremum, quod in concluſione ſubjicitur. Contrà, quia in tertiâ figurâ medius terminus in utrâque præmiſſarum ſubjicitur, illud erit remotius, quod prædicatur, & per conſequens erit majus extremum. Illud autem quod in concluſione ſubjicitur, erit propè medium & conſequenter minus extremum. Ex his patet, quod in ſe-

cundâ figurâ major terminus ſemper ſit prædicatum, minor ſubjectum.

§. XXIX. Quibus ſic ſtantibus implicare autumamus, in ſecunda & tertia figura reperiri Syllogiſmum indirectum, in quo ſc. minor terminus inferatur de majori termino. Si enim in ſecundâ figura ad eſſentiam majoris requiritur, ut ſit concluſionis prædicatum, ſequitur quod loco ſubjecti poni non poſſit, quia aliàs amitteret ſuam eſſentiam. Quò accedit, quod omnes Syllogiſmi in ſecundâ & tertiâ figurâ, qui pro indirectis venditantur, reverà ſint directi, quod facilè etiam de adductis exemplis oſtendi poteſt, modò notetur, quod de majore & minore propoſitione judicandum non ſit ex ſitu vel pronuntiatione, quaſi illa ſemper ſit major, quæ primo, minor quæ ſecundo loco ponitur, ſæpiſſimè enim transponuntur præmiſſæ, ut major ſecundo, minor primo loco ponatur, unde illa eſt major, in quâ ponitur major terminus, minor in quâ minor terminus ponitur.

§. XXX. In allatis igitur exemplis præmiſſæ ſunt transpoſitæ, quæ ſi in ordinem rediguntur, res clara eſt, quòd ſint Syllogiſmi directi. Primus igitur Syllogiſmus in ſecundâ figurâ eſt in modo *Feſtino*, ceu claret, ſi præmiſſæ transponuntur: N. rudis eſt doctus. Q. homo eſt doctus. E. Q. homo non eſt rudis. Alter Syllogiſmus in tertiâ figurâ eſt in modo *Felapton*, ut patet iterum ex tranſpoſitis præmiſſis: N. homo eſt leo. O. homo eſt animal. E. Q. animal non eſt leo. Tertius Syllogiſmus tertiæ Figuræ eſt in modo *Feriſon*, modo præmiſſæ transponantur, hoc modo: *N. Æthiops eſt corvus. Q. Æthiops eſt niger. E. Q. nigrum non eſt corvus.* Qui modi ſunt directi. Quomodo autem locus Ariſtotelicus ſuprà adductus ſit explicandus, cum nempe in §. 4. dicat: *Similiter* (Syllogiſmos nempe indirectos.) *fieri in aliis etiam figuris*: vide apud B. Stahlium Principem Logicorum hu-

jus

jus ſeculi in quæſt. 89. charta enim nos movet, ut è diverticulo ad viam redeamus.

§. XXXI. Sed atteſtante *Lorino in lib.* 1. *analyt. c. 8. q. 2.* dicunt nonnulli, quartam figuram non eſſe præmiſſarum tranſpoſitionem, neque modos indirectos, quos vocant Græci *refractos*; ſed cùm infertur quæſitum, ut quæſitum per præmiſſas, in quibus medium prædicatur de majore extremo, hoc eſt, de prædicato quæſiti & minori extremo ſubjicitur in minore propoſitione, ut ſi quæras, *an quædam ſubſtantia ſit homo*? tunc in hac figurâ id ita probabitur: O. homo eſt animal. O. animal eſt ſubſtantia. E. Q. ſubſtantia eſt homo. At talis & ejusdem farinæ illatio non eſt naturalis, ſupra quam ſc. cogitatio noſtra caderet, ceu loquitur & ſentit *Averroës in Com. ſuper cap.* 12. quod experimur nos ipſi in mente noſtrâ, cùm audimus has duas propoſitiones: *O. homo eſt animal. O. animal eſt ſubſtantia*, tunc planè nos non expectamus hanc illationem: *Ergo, Q. Subſtantia eſt homo*, ſed aliam: *Ergo. O. homo eſt Subſtantia*; Et idcircò nunquam audimus naturaliter differentes, & ſolo naturæ inſtructu ductos tales quartæ figuræ Syllogiſmos formare. Hinc rectè dixit Zabarella l. c. cap. 11. *Medici non viderunt quartam figuram neq; cum primâ, neq; cum aliis duabus eſſe conferendam, quia neque illationem facit evidentiſſimè naturalem, ut prima: neq; poteſtate evidentem & naturalem, ut aliæ duæ: ſed in altero extremo conſtituta, à naturâ remotiſſima eſt & ei penitus adverſatur: Quocirca jure vocatur ab Averroë artificioſa, & ex machinatione concludens, & nihil habens illationis naturalis.*

§. XXXII. Quando autem Averroës Syllogiſmos quartæ figuræ appellat innaturales, non eſt exiſtimandum, Averroem ideò quartam figuram dicere innaturalem, quia habet non rarò propoſitiones non naturales, quales

 ſunt,

ſunt, cùm inferius de ſuperiori, abſolutum de connotato prædicatur; Sic enim prima quoque Figura non eſſet naturalis, quippe quæ ſæpè ſæpies tales quoque poſſidet propoſitiones, ceu ex hoc unico pateſcit exemplo: *O. Cygnus eſt animal. Q. album eſt cygnus. E. Q. album eſt animal.* Ubi & minor & concluſio ſunt propoſitiones innaturales, quis autem propterea hunc Syllogiſmum ex cenſu Syllogiſmorum primæ figuræ ejicere audeat? ſed intelligit *Averroës* per innaturalitatem, illationem innaturaliter ut cum Zabarella loquar, factam, quæ proceſſui noſtro naturali in argumentando adverſatur, & non fit ſecundùm ordinem inferendi naturalem. Qui expoſcit, monente *Maſio Com. in lib. I. analyt. q. 6. p. 218.* ut illud, quod erat prædicatum in præmiſſis, maneat prædicatum, & quod erat in eisdem ſubjectum, in concluſione quoque maneat ſubjectum: retinent ſiquidem majus & minus extremum eundem ordinem in concluſione, quem retinebant in præmiſſis, ut in primo modo primæ figuræ apertiſſimè videre licet. Ratio hujus rei redditur hæc: Quia nunc majus extremum dicatur de omni medio, & minus extremum contineatur ſub medio, ideò debet idem majus extremum in concluſione dici de minore, & proinde erit prædicatum, & minus extremum erit Subjectum. Sed in quartâ figurâ ordo ille planè invertitur, & è contra quod erat ſubjectum, fit prædicatum, & quod erat prædicatum, fit ſubjectum. Quam terminorum inverſionem eſſe innaturalem *B. Scheiblerus* autumat patere exinde, *quia per eam fieri poteſt, ut idem terminus medius ſit major majori termino, (quia de hoc prædicatur) & tamen ſit minor minori termino (quia huic ſubjicitur) quod prorſus abſurdum, cùm minor terminus ſic fiat major majori, quod fieri non poteſt. Cùm ſemper terminus major prædicetur (in concluſione) de minore: & hoc ipſo major ſit minori termino. Ergò hîc evenit*

tale

tale quid, ac ſi aliquis homo ſit major Goliatho, & tamen minor Davide. Hæc B. Scheiblerus.

§. XXXIII. At è veſtigio aliquis objicere poterit: ſi illatio naturalis in hoc conſiſtit, ut prædicatum in præmiſſis, maneat quoque prædicatum in concluſione, & ſubjectum in iis, in concluſione quoque vice ſubjecti fungatur, ſequitur incunctanter, Syllogiſmos ſecundæ & tertiæ figuræ non habere illationem naturalem, neque eſſe directos, quia duo termini extremi in concluſione eundem non ſervant ſitum & eundem reſpectum ad ſe invicem, quem habuêre in præmisſis. Reſpondetur, negando conſequentiam, quia à quarta figurâ ad has duas figuras argumentari plane eſt ἄτοπον. Nam in 2. & 3. figurâ omnes termini contra dictum illud naturale non ſunt diſpoſiti, quemadmodum in diſpoſitione 4. figuræ contingere videmus. Quôd verò in 2. & 3. Figurâ unus terminus ſede ſuâ propriâ ſit privatus & contrario modo in concluſione poſitus, id ſumma interdum exigit neceſſitas, quia nimirum terminus medius non ſemper θέσει poteſt eſſe medius, ſed interdum ob materiæ indolem vel anguſtior eſt, vel latior ſuis extremis, quem tamen ejus ſitum innaturalitatis alicujus propterea inſimulare non poſſumus. Ex quo ſequitur tantùm eos Syllogiſmos eſſe *imperfectos*, non verò *indirectos*. Quia medio modo procedunt, ita ut licet dicto de omni non quidem exquiſitiſſima ratione concepto adhæreant, nihilominus tamen ipſi modo paululùm obliquato adhæreſcunt, non tamen penitùs perverſo atque deſtructo, & idpropter illationem quidem habent directam, ſed non ita conſpicuam, qualis in primâ figurâ, ubi actu dictum de omni & de nullo reperitur, cernitur. Quò facit, quæ *Zabarella l. cit. cap. 10. habet*, quando infit: *Natura igitur nos inducit, ut regulam dicti de omni & nullo aliquantulum obli-*

quemus, & ab ejus rectitudine declinemus propter materiam, cui hæc regula accommodanda eſt; materia enim ſunt propoſitiones, quibus ad ratiocinandum uti volumus, propterea ſæpe contingit, ut in ſecundâ atq; tertiâ Figurâ potius, quàm in primâ argumentemur: nec tamen illæ ita recedunt à primâ, ut non ſint illi propinquæ, & ad illam reduci queant. Hæc ille.

§. XXXIV. Quæ res ut eò clarior fiat, porrò ſciendum Syllogiſmum dupliciter dici naturalem: (1) enim dicitur naturalis, quia habet actu dictum de omni & nullo, proinde per ſe ipſum habet evidentiam ſine ope alterius: qua ratione prima tantùm figura eſt naturalis, ſecunda autem & tertia hâc ratione non dicuntur naturales, niſi dicamus naturales poteſtate, quatenus ad primam reduci queant: (2) dicitur naturalis, ſuper quem fertur cogitatio humana, quique eſt in uſu apud plures homines inſtinctu naturæ in argumentando ductos: qua ratione omnes tres figuræ æquè ſunt naturales, quia ſunt omnes æquè in uſu apud integram hominum partem. Iam quando diximus, quartam figuram non eſſe naturalem, tunc intelleximus τὸ naturale poſteriori, non autem priori modo.

§. XXXV. *Inquis:* facile fieri poſſe, ut ejusmodi Syllogiſmus rectificetur & talis concluſio inferatur, ubi id, quod eſt in præmiſſis ſubjectum, remanet in concluſione ſubjectum; & id quod eſt prædicatum in concluſione, remanet prædicatum, v. g. Si quis ita argumentetur: *O. homo eſt animal: O. animal ſentit. E. O. homo eſt ſentiens.* Quam terminorum diſpoſitionem non eſſe innaturalem quivis videt; cum tale ratiocinium fundetur in regula anteprædicamentali, quæ ita ſonat: *Cum alterum de altero prædicatur ut ſubjecto, quæcunq; de prædicato dicuntur, ea quoq; de ſubjecto dici neceſſe eſt.* Verum reſpondetur, illi, qui cum Galeno quartam Figuram conſtituunt, ita ratiocinari non ſolent,

ceu

ceu diſpaleſcit ex ipſorum ſcriptis; ſed potius inferunt concluſionem contrariâ terminorum diſpoſitione; nam aliàs ſequeretur hoc abſurdum, docente *Maſio loc. cit.* quod in Syllogiſmis directè concludentibus, quales ſint illi, qui fiunt in hac figurâ, concluderemus minus extremum de majori, quod in Syllogiſmis directis conficiendis vitium eſſe putat præfatus *Maſius*. Et ſi ita naturaliter concluſio infertur, ut in hoc Syllogiſmo factum, Syllogiſmus talis nihil aliud eſt, quam Syllogiſmus primæ figuræ, propoſitione minore primum, majore ſecundum locum obtinente. Nam de majore & minore propoſitione judicium non eſt ferendum ex eo, quòd una propoſitio alteram pronuntiatione aut Scripturâ præcedit vel ſequitur. Quemadmodum de partibus propoſitionis non pronuntiandum eſt ex ordine, quo proferuntur, aut ſcriptæ ſunt, quaſi ſubjectum ſit, quod priorem; prædicatum, quod poſteriorem locum occupat; cùm fieri poſſit, ut prædicatum hâc ratione anteponatur, & ſubjectum poſtponatur, ut in hâc: *ardua eſt ad virtutem via.* Ita in Syllogiſmo non ſtatim major eſt, quæ primo, minor, quæ ſecundo loco eſt conſtituta. Teſtatur id etiam praxis Ariſtotelis, qui ſæpiſſimè in exemplis primæ figuræ minorem propoſitionem præmittit majori. *Averroës quoq;* 1. *prior. cap.* 6. *&* 7. omnia non primæ tantum, ſed & ſecundæ & tertiæ Figuræ exempla ita proponit, ut majorem minori propoſitioni poſtponat. In *Epitome* autem in *prior. Analyt.* nunc majorem, nunc minorem poſtponit. Quam rem etiam eruditè inculcat *Riccobonus in paraphraſi in lib. 1. Rhet. Ariſt. cap. 11.* Quod vero attinet iſtam regulam anteprædicamentalem, dicendum eſt, in ipſâ quartam figuram non fundari. Nam argumentationes ex præſcripto Regulæ anteprædicamentalis effectas non eſſe ſyllogismos quartæ figuræ, inde evi-

dentis-

dentiſſimum eſt, quòd in quartâ figurâ ſubjectum propoſitionis majoris, tanquam terminus major fieri debet concluſionis prædicatum; prædicatum autem minor s fieri debet tanquam terminus minor ſubjectum. Sed quando in argumentando regulam anteprædicamentalem, obſervamus, ſubjectum primæ propoſitionis, quam iſti, qui cum Galeno faciunt, pro majore habent, fit quoque ſubjectum in concluſione; prædicatum autem ſecundæ, quam loco minoris habent, manet prædicatum in eâdem. e. g. juxta hanc regulam anteprædicamentalem ita argumentamur: *Petrus eſt homo. Homo eſt animal. E. Petrus eſt animal.* Sed ſi id tanquam exemplum quartæ Figuræ tradere volumus, tunc nobis ita erit concludendum: Ergò *Q. animal eſt Petrus.* Manet igitur, quod in regulâ anteprædicamentali quarta figura non fundetur.

§. XXXVI. Ex his autem, quæ hactenus diſputata fuêre, liquet, Syllogiſmos quartæ Figuræ non eſſe naturales, ſuper quos cogitatio noſtra naturalis cadat; ſed potius artificiales, ex mero ſc. artificio & machinatione concluſionem colligentes. Sed *dicat* aliquis; omnium Figurarum Syllogiſmos ex artificio ortum ſuum traxiſſe, cùm enim Ariſtoteles, *ceu ipſe in fine 2. lib. Elench. Sophiſt. profitetur*, & hoc quoque teſtatur *Alexander in* 1. *lib. prior. analyt. ſ.2.c.3.* Syllogiſticam methodum primus adinvenerit, quam ante ipſum nemo cognoverit, incunctanter ſequitur, omnes omnium figurarum Syllogiſmos ex artificio & commento Ariſtotelis profluxiſſe; ipſe enim obſervavit methodos & progreſſus, quibus alii philoſophabantur, omneſque ad præcepta & ad regulas artis redegit. Ad illud dubium ſolvendum reſpondetur; Syllogiſmum aliquem dupliciter poſſe dici artificioſum, vel enim per Syllogiſmum arificioſum intelligitur talis, qui ex naturali ductu

eſt

eſt, quique per viam naturalem progreditur, per quam homines naturali inſtinctu ducti procedere ſolent, quique proceſſui Syllogiſtico naturaliter nobis inſito ſimilis atq; conveniens eſt, quales Syllogiſmi ſunt omnes, de quibus Proto-philoſophus agit in tribus figuris, quippe qui ſemper neceſſitatem & ductum naturæ in argumentando ſecutus eſt, & hi Syllogiſmi poſſunt dici ſuo modo artificioſi, quia per artem ex naturalibus deſumpti ſunt. Vel per Syllogiſmum artificioſum intelligitur talis, qui eſt innaturalis, & ex præmiſſis contra naturam diſpoſitis procedit, quique non ſecundum viam naturalem, per quam magna pars hominum progredi ſolet, ſed ſecundum artificium & machinationem alicujus hominis concludit. Hôc ſignificatu *Averroes* Syllogiſmos quartæ Figuræ vocat artificioſos.

§. XXXVII. *Didacus Maſius l. c. p. 219.* aliam & non contemnendam rationem adfert, quod Syllogiſmi quartæ figuræ naturaliter non concludant, verba ejus integra huc apponere non pigrabimur. *In omni* inquit, *rectâ argumentatione, quod eſt conſequens ſuperioris, non poteſt eſſe antecedens inferioris, nam cum inferius ſub ſuperiori contineatur, eadem erunt utriusq; conſequentia, ut in hac argumentatione. O. arbor vivit. Pyrus eſt arbor. E. O. pyrus vivit; pyrus enim ſub arbore, quæ eſt ſuperior continetur, atq; ita cum vivere conſequatur arborem, conſequatur etiam pyrum, ſed ſi daretur hæc quarta Figura, quod eſt conſequens ſuperioris, antecederet inferius. Ergò inanis erit hujusmodi figura.*

§. XXXVIII. Denique Syllogiſmos quartæ figuræ eſſe quoque inutiles & ſupervacaneos probatur inde, quia potentias naturales debilitatas non ſolent juvare, excitare atque perficere; verùm quicquid facultatem argumentandi naturalem non juvat, non excitat, non perficit, illud

fruſtra-

fruſtraneum atque inutile in logicis cenſetur, quale quippiam talis figuræ Syllogiſmi facere ſolent. Vide *B. Scheiblerum tract. ſyl. c. 5. art. 2.*

§. XXXIX. Reſtat jam, ut argumentis ſatisfiat, quæ ſupra pro Galeni ſententiâ fuerant adducta. Ad 1. Reſpondet B. Scheibl., *quod ſolum controverſia ſit de voce; ſi enim figura Syllogiſmi dicenda eſt omnis illa, quæ ex certo modo diſponendi medium terminum infert verum, ſic quarta figura eſt peculiaris figura. Sin vero figura Syllogiſmi dicenda ſit non ſimpliciter propter peculiarem diſpoſitionem medii, ſed quæ eam habet naturalem; ſic quarta iſta Figura non eſt peculiaris figura.* Didacus Maſius l. cit. ait, *quod quarta medii termini diſpoſitio non differat à collocatione medii cum extremis in prima figura, ſed ſola tantum transpoſitione propoſitionum.* Utraque reſponſio non videtur contemnenda.

§. XL. Ad (2.) Reſpondet Zabarella l. c. cap. 13. negando minorem, *videlicet quod Syllogiſmis quartæ Figuræ competat definitio Syllogiſmi ab Ariſtotele tradita, nam quando dixit, Syllogiſmum eſſe orationem in qua quibusdam poſitis, neceſſe eſt aliud quiddam ſequi, eò quod illa ſunt, intellexit concluſionem naturalem, id eſt, quæ ſecundum ordinem naturæ, & per dictum de omni colligitur, ut ea verba benè conſiderantibus manifeſtum eſt: aliud eſt enim concluſionem à nobis ex propoſitionibus colligi, aliud eſt concluſionem per ſe ipſam quodammodò ex propoſitionibus derivari atque defluere quaſi effectum, quod cauſam ſuam neceſſario inſequatur, & vi cauſæ agentis absq; ullo noſtro artificio expromatur: quem ſenſum Ariſtoteles in eâ definitione ſignificare voluit, propoſitionibus enim bene compoſitis ſtatim ſequitur concluſio naturalis ex ipſamet propoſitionum natura & terminorum diſpoſitione, non ex aliquâ tantum noſtrâ artificiâli excogitatione, qualis eſt per quartam Figuram illatio, quæ quidem dicitur à nobis cum artificio fieri, quàm ex earum propoſitio-*

num naturâ. Hanc enim reverà concluſio illa non ſequitur recto & naturali terminorum curſu, ſed potius contra curſum naturalem. Ariſtoteles igitur in definitione Syllogiſmi non dixit nos arbitratu noſtro quamlibet concluſionem ex propoſitionibus poſitis colligere, ſed dixit, neceſſe eſſe poſitis propoſitionibus concluſionem propter eas ſequi, ſignificans concluſionem ſtatim ſequi ordine quodam naturali & extra omne humanum artificum & nobis quoq; non inferentibus, imò invitis. Confer Maſium loc. cit.

§. XLI. Ad (3.) Reſpondemus cum Zabarella & Maſio *illud nihil colligere adverſus nos, nam libenter fatemur; illum Syllogiſmum, qui revocatur ad primam Figuram, ſi naturaliter concludat, eſſe optimum, at Syllogiſmi, qui in hâc quartâ Figurâ fiunt, non concludunt naturaliter, ſed contra naturam, ac proinde non erunt optimi.* Maſius.

§. XLII. Ad (4.) Reſpondetur cum Regio *l. ſupra cit. p. 159.* licet aliqui in hac figura argumentati ſint, hoc tamen non fecerunt, ut figuram illam peculiarem putarent à primâ figurâ, ſed in ipſa prima figura dum argumentari voluerunt, ordinem propoſitionum ſolummodò inverterunt, ut ex majori minorem, ex minori majorem efficerent, quæ ſanè mutatio non novam figuram conſtituit; aliàs *Ceſare & Cameſtres* in ſecundâ figurâ etiam duas Figuras conſtituerent. Ad exemplum Macrobii quod attinet, expreſſè apparet, illud ad primam figuram pertinere, & ſolummodò propoſitio illa, quam naturâ docebat eſſe majorem, minoris loco poſuit.

§. XLIII. Ad (5.) Reſpondetur. Syllogiſmum duplici ratione poſſe dici inutilem (1.) ut nihil certi concludat, cum ex eo quandoque affirmativâ quandoque negativa concluſio colligatur; hujusmodi Syllogiſmos Protophiloſophus in ſingulâ figurâ conſideravit, & rejecit ut inutiles, hoc modo Syllogiſmi quartæ figuræ non ſunt inutiles,

es, ſed reverâ concludentes, quod ἀμφοῖν largiri volumus (2.) Syllogiſmus inutilis nuncupatur, qui non eſt in uſu apud majorem partem hominum naturali inſtinctu ratiocinantium, quamvis enim certam concluſionem colligat, obliquè tamen & contra naturam id facit, Tales ſunt Syllogismi quartæ figuræ, qui hâc ratione inutiles dicuntur, quia ſunt obliqui & naturæ contrarii, & apud plures homines in uſu minimè ſunt.

§. XLIV. Ad (6.) Reſpondetur ad antecedens, quod non transpoſitio præmiſſarum ſecundum ordinem noſtræ pronuntiationis inſtituta eam pariat diverſitatem dictorum Modorum, ſed quæſitum ab initio propoſitum, hic enim ordo, hicque terminorum quæſiti reſpectus, tàm fixè atque immotè in animo ratiocinantis manet, & ab eo fit denominatio majoris & minoris propoſitionis, quomodocunque etiam illæ ordinentur. Vide *Zabarellam cap. 10. & 11.* Quando verò putant diverſam medii diſpoſitionem figuras immutare, id equidem verum eſſe cenſemus, ſi intelligitur diſpoſitio legitima ac naturæ noſtræ conſentanea.

§. XLV. Ad [7.] Reſpondetur, majorem invertendo; Q. figura talia colligit problemata, quæ in tribus figuris Ariſtotelicis inferri nequeunt, ea non utilis cenſeri debet, neque numeranda eſt inter reliquas tres figuras, ratio eſt in promptu, quia talismodi Syllogiſmus ad primam figuram reduci nequit, ſiquidem medium termium non diſtributum habet. Quod verò concernit adductum Syllogiſmum. *O. doctum eſt homo. Q. homo eſt albus. E. Q. album eſt doctum.* Reſpondetur, quod talis Syllogiſmus contra dictum de omni & nullo peccet, quod vult ut major in reductione primæ figuræ ſit univerſalis, quod tamen in talismodi Syllogiſmo ad primam figuram reducto non contingit. *Inquis*: quomodo Ergò tale problema. *Q. album*

eſt

doctum, per Syllogiſmum quendam utilem probari poteſt. Reſponderur, commodius id fieri poteſt per Syllogiſmum quendam expoſitorium, hoc modo, *Petrus eſt doctus. Petrus eſt albus. E. Q. album eſt doctum.*

§. XLVI. Ad (8.) Reſpondetur, inficias eundo conſequentiam. Soritæ enim fundamentum non eſt hæc quarta figura Galenica, ſed canon ille anteprædicamentalis: *Cum alterum de altero prædicatur ut ſubiecto, quæcunq; de prædicato dicuntur, ea quoq; de ſubjecto dici neceſſe eſt.* Aliter enim concluditur ſecundum hunc canonem prædictum, aliter ſecundum quartam Figuram, ſicuti ſupra oſtenſum. Hùc facit, quod *Fabianus Hippius problem. Log.* 35. *ait. Sicut ſe habet quarta Figura ad Syllogiſmos primæ figuræ indirectos, ita ſe habet Sorites ad directos ejusdem Figuræ.*

§. XLVII. Ad (9.) Reſpondetur, negando majorem. Ex terminis concluſionis poſſum quidem dignoſcere, quænam ſit propoſitio major, quænam minor; non autem ex ordine terminorum concluſionis dignoſcere poſſum, an Syllogiſmus naturaliter, an innaturaliter concludat, ſed hoc debeo ex principio regulativo de omni cognoſcere.

§. XLVIII. Paucis ut totum negotium expediamus Quia figura eſt diſpoſitio medii cum extremis, unde quia quarta diſpoſitio medii termini cum extremis dari poteſt, ut ſcilicet medius ſit prædicatum Majoris & ſubjectum Minoris, dici poteſt, quartam dari Figuram Syllogiſmorum. Verum, quia non tàm de ipsâ quartâ Figurâ, quam de ejus uſu & utilitate quæritur, negatur quod quarta Figura ſit admittenda, ita ut peculiarem habeat uſum. Ratio allata fuit: quia quarta Figura, licet rectè concludat, non tamen naturaliter concludit, cum ratio naturalis nunquam talem expectet concluſionem ex præmiſſis, qualis in quartâ Figurâ infertur.

SOLI DEO GLORIA.

ΕΠΙΜΕΤΡΑ

I.

Quær. AN Figura, in quâ medius terminus eſt ſubjectum Majoris & prædicatum Minoris, rectè primô locô ponatur? Affirmo contra Ramæos.

2. Quæritur, quid ſit ſentiendum de hôc Syllogiſmo?

Neceſſe eſt, eum qui habet Fidem, habere B. O.

Neceſſe eſt, eum qui vult ſalvari, habere fidem E.

Neceſſe eſt, eum qui vult ſalvari, habere B. O.

Mentem noſtram rogati in conflictu aperiemus.

3. Q. An inductio rectè reducatur ad Syllogiſmum h. m?

Petrus, Paulus & reliqui homines omnes ſunt riſibiles

O. homo nihil aliud eſt, quam Petrus, Paulus & reliqui homines

E. O. homo eſt riſibilis. Negatur.

4. Quær. *An de eâdem re haberi poſſit ſimul. ſcientia & Fides?*

HOcce tuô gymnaſmate *Quarta Figura Galeni*
Rejicitur, quam non Summus Ariſtoteles
Admiſit. Benè; ſic pergas & fortibus ornes
Reſponſis Cathedram: Gratus eriſque Tuis.

Ad Doctiſſimum Dn. Rhein/ *Logicè diſputantem ex ſingulari Affectu ſic ſcribebat*

PRÆSES.

IN Sophicis non abſque data ratione quieſcit
Philoſophus, nunquam clamitat: αὐτὸς ἔφα.
RHEINIUS ergò novam (*Galeno autore*) figuram,
Si ratione caret, non retinere valet;
Cùm nec *Ariſtoteli* cœco conſentiat auſu,
Sed meliora probet, ſi meliora videt.

Dno. Amico ſuo f. l. mq;

M. JOH. SCHVVIGGENIUS,
Fac. Phil. Adjunctus.

Nichts

Nichts iſt der lezte ſeyn! Wohl! der der Edlen Tugend
Und klugen Kunſt vertraut ſein Edle Zeit und Jugend.
Die Tugend traget Zinß. Di e Kunſt bringt alles ein-
Der Ehren-Lohn kompt nach. **Nichts iſt der lezte ſein.**
Nichts iſt der lezte ſein. Herr **Rhein** muß dieſes wiſſen/
Die Erſtling weißens aus / drauff wird nun folgen müſſen
Die reiche Ernden Zeit. Er / werther Freund Herr **Rhein**/
Fahr immer hurtig fort. **Nichts iſt der lezte ſein**:

Alſo hat mit gegenwärtigen geringen Zeilen ſeinem viel-geehrten Herrn Landtsman glückwünſchend auff-wardten wollen.

JOHANN CONRAD FISCHER.

Quam fruſtrà ſtudeat confundere fixa Sophorum
Turba *Galeni*, auſu panditur heîc nitidô,
Quando *Figurarum Trigam* modô RHEINIUS ardens
In Themidos caſtris acriter hancce probat.
Illi hinc Cecropiam nectet pôſt triga coronam
Triga Sororum, etiam præmia pulchra dabit.
Annuat ergò Deus ſtudiis, qui Trinus & Unus!
Sic nomen celſum ſurget ad uſque polum.

Paucculis hiſce inſigniter Docto virtutibusq́; condecoratisſimo Dno. Reſpondenti, Diſputationis hujus Autori & Amico ſuo integerrimo gratulari voluit, debuit

JOHANNES VOGT/ Lunæburgenſis

DOcte *Figurator*, quid monſtri naſcitur ex te,
Quod neque *Rhenus* habet, quod neque *Mœnus* habet
Ducitur in ſcoenam *Galeni Quarta Figura*
Cum *Caremes*, *Feſapo*, cumque *modis* aliis.
Fruſtrà inquis tradi, ſic *fruſtrà* fortè laboras.
Non puto. Perge modo, munera *Mœnus* habet.

Paucula hæc ex bonâ tamen mente ponit Præſtantisſimo Dn. Authori, Amico animitus dilecto

PHILIPPUS JACOBUS FOERTSCHIUS, Wert-Fr.

Non

Non ſemper ſequitur Laus omnia facta, ſed illa
Demum, quæ Doctis eſſe probata ſolent.
Tale tuum dubio procul eſt: hinc laudo, Tibique
Gratulor, ex altis omnia fauſta precans

Paucis hiſce Præ-eximio & Humaniſſimo Domino Authori, Conterraneo atq; Contubernali, amico ſuo plurimum colendo gratulari voluit

JOHANNES Kiſner/ Mœno-Francof.
Phil. & Med. Stud.

Daß manch Poëtiſch Schwein ſich Kühnlich unterſtehet
Den/ deſſen hohen Geiſt die Götter ſelbſt erhöhet /
Zu tadtlen ohne Grund/wird billig ſehr beklagt:
Wann aber Er mein Freund ſich an Galenum wagt
Und mit gelährter Zung jezt offendlich vernichtet
Baramlip, Caremes, etc. wie von ihm iſt erdichtet
Erlangt Sein kluges thun nach Ruhm und groſſem Preiß
Bey der Geehrten Schaar / dann jedermann wohl weiß/
Wie daß Er keine Müh / Sich Himmel an zu ſchwingen/
Geſparet/ ſondern SJCH durch ein gelährtes ringen
Bey Tag und Nacht bemüht/ wie ER das Vatterland
Und die ihm zu gethan/ in einem Ehren ſtand
Beziere. Nun Glükk zu! Jch höre ſchon das Klingen
Jn dem Parnaſſus/dort/ wie Euch die Muſen ſingen.
Ja aller Götter Zier/ Apollo/ruffet ſchon
Den zarten töchtern zu / bindt dieſem meinem Sohn
Von Lorber Pracht den Kranz Sein Haupt damit zu zieren
Und zu der Ehren Pfort denſelben hin zuführen.
Glükk zu! ruff ich nochmals; Glükk zu der ſchönen Ehr
Glükk zu! Sein grüner Ruhm verwelcke nimmer mehr

Mit Zeit und Eyl verkürzter Feder Glück-
wünſchend auffgeſezzt von
J. E. V. O. B. V. F.